

ГРУПА БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ

ГОДИШНО ОПОВЕСТЯВАНЕ

2013 г.

СЪГЛАСНО ЧЛ. 335-339 НА
НАРЕДБА № 8 НА БНБ

Юни 2014 г.

Отчетна единица

Група Българска банка за развитие (Групата) включва дружество-майка – Българска банка за развитие АД (ББР/Банката) и нейните дъщерни дружества - Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ/Фондът) и Микрофинансираща институция ДЖОБС (МФИ).

Дружество-майка

Българска банка за развитие АД (ББР/Банката) първоначално е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество в България под наименованието "Насърчителна банка" АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ДВ 43/29.04.2008 г.). С него е уредена структурата и обхвата на дейността на банката, вкл. и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества. По силата на този закон функциите, всички права и задължения са приложени към Насърчителна банка АД. Съгласно изискване на закона е проведено Общо събрание на акционерите ѝ (26.06.2008 г.), на което е променено наименованието ѝ на "Българска банка за развитие" и уставът ѝ е приведен в съответствие с новите законови изисквания към банката.

Адресът на управление на банката е: ул. Стефан Караджа № 10.

Дъщерни дружества

Националният гаранционен фонд е учреден на 12.08.2008 г. като еднолично акционерно дружество, със 100% участие на ББР.

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ) е регистрирана на 14.01.2011 г. като еднолично акционерно дружество, със 100% участие на ББР.

Отчетна валута

Функционалната валута и валутата на представяне на отчета на групата е българският лев.

Обхват и методи на консолидация

Настоящото оповестяване е изготвено на консолидирана основа за всички участия на Банката във финансови институции.

В консолидирания финансов отчет съставен според действащите счетоводни стандарти, както и за целите на настоящето оповестяване, отчетите на включените дъщерни дружества (Национален гаранционен фонд ЕАД и Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД) е консолидиран на база на метода "пълна консолидация", ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружество-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно груповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешно групова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Политики и правила за управление на рисковете

Стратегии и процеси за управление на всяка отделна категория риск

Управлението на риска в Българска банка за развитие АД и Групата представлява комплекс от методи и процедури, които Банката използва за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции. Банката управлява следните основни категории риск:

- Кредитен;
- Ликвиден;
- Пазарен;
- Операционен.

Консолидирана основа

При управление на рисковете Групата прилага политики и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност.

Управление на кредитния риск

Съгласно чл. 336, ал.4 от Наредба №8 на БНБ равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2013 г.

Управление на ликвидния риск

Съгласно чл. 336, ал.4 от Наредба №8 на БНБ равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2013 г.

Управление на пазарния риск

Съгласно чл. 336, ал.4 от Наредба №8 на БНБ равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2013 г.

Управление на операционния риск

Дейността по управление, оценка и контрол на операционния риск на Групата се определят от "Правила и процедури за управление на операционния риск".

Допълнително във всички вътрешни правила и политика на Групата са заложили контролни процедури по редуциране на операционния риск.

Групата е приела за целите на измерване на операционния риск да прилага "Метода на базисния индикатор".

В приетите правила Групата е определила основните видове операционен риск, а именно:

- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси;
- Риск от загуба от неадекватни, неправомерни и/или неправилни действия или бездействия на персонала;
- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи системи;
- Риск от загуба от външни събития, включително правен риск.

Определени са основните източници на риск в Групата и те включват персонал, процеси, системи и външни събития.

Групата поддържа база данни/регистър на операционните събития.

Структура и организация на функциите по управление на риска

Дружеството майка (Банката) осъществява централизирано управление на риска, което се изразява в:

- Приемане на Политиките и процедурите и непосредствен ангажимент в процеса по управление на рисковете от Управителния Съвет и Надзорния Съвет;
- Делегиране на ясни права и отговорности на служителите от съответните звена;
- Разделяне на дейностите по управление и контрол на риска от бизнес дейностите, които генерират риск.

За осъществяване на адекватно управление на кредитния риск в банката са създадени и постоянно действат Органи, вземащи решения и контролиращи процеса на кредитиране в ББР АД и Орган за наблюдение, оценка и класифициране на рисковите експозиции:

- Надзорен съвет - потвърждава решенията на УС за експозиции над 15% от собствения капитал на Банката.
- Управителен съвет – взема решения за формиране на големи експозиции към кредитополучатели, съгласно чл. 44, ал. 3 и ал. 4 от Закона за кредитните институции в национална и чуждестранна валута; Кредити съгласно чл.45, ал.1 от Закона за кредитните институции; Кредити на служители съгласно "Вътрешните правила за предоставяне на кредити на служители" и "Вътрешните правила за предоставяне на овърдрафт на служители"
- Кредитен съвет - Кредитният съвет е колективен орган за вземане на решение за одобряване на нови кредити и промяна на условията по съществуващи такива до размера на правомощията му. Решенията на Кредитния съвет се вземат с единодушие, при липса на такова предложението се разглежда в УС. Кредитният съвет взема решение след разглеждане и обсъждане на предложенията на бизнес-звената, на

становището на управление "Риск" и на оценките на обезпеченията. Съставът на Кредитния съвет се определя от Управителния съвет на ББР АД.

- Комитет по провизиите - специализиран вътрешен орган за наблюдение, оценка, класифициране и провизиране на рисковите експозиции, в това число и на сключените кредитни сделки. Управителният съвет на Банката определя числеността и персоналия състав на Комитета по провизиите. Комитетът по провизиите осъществява своята дейност по ред и правила, приети от Управителния съвет.

Специализираният орган за централизирано управление на ликвидността е АЛКО. АЛКО провежда политиката по управление на ликвидността в съответствие с общата стратегия на Банката, извършва системен анализ на ликвидността, наблюдава, анализира и прогнозира паричните потоци и падежните таблици при сценарии "действащо предприятие" и при "ликвидна криза". АЛКО следи адекватността на ликвидните активи и предлага на Управителния съвет промяна в насоките на развитие на банката, в съответствие с текущото или потенциалното състояние на ликвидността, диверсификация на активите и пасивите. Съставът на АЛКО се определя от Управителния съвет на Банката.

Управлението на пазарния риск е поверено на АЛКО. АЛКО прави преглед на влиянието на лихвения риск и другите банкови рискове върху текущата ликвидност и набелязва оперативни мерки за управление на ликвидността и за оптимизиране на рисковете.

Управления „Риск“ и „Ликвидност“ следят за ежедневното прилагане на политиките за управление на риска, приети от Управителния съвет на Банката.

За осъществяване на адекватно управление на операцияния риск в Банката е възприет модел с две нива на защита.

- Първото ниво на защита обхваща бизнес звената в банката. Тези структури имат първостепенна отговорност за операцияния риск, за изпълнение на стандартите и политиките на Банката и предприемане на ефективни действия за управлението му.

- Второто ниво на защита има оперативни отговорности и обхваща Управителния съвет, подпомаган от управление "Риск". Тези структури имат отговорност за реализиране на политиката по управление на операцияния риск и осигуряване на спазването ѝ.

Дейността по контрол на операцияния риск се осъществява по ред и правила, приети от Управителния съвет.

Структура за управление на рисковете в „Национален гаранционен фонд“ ЕАД

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

Надзорен съвет - *Управителен съвет на ББР АД* – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;

Съвет на директорите – отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;

Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция.

Отдел «Гаранции – администрация и наблюдение» — осъществява мониторинг по отношение на гарантираните портфейли и обезпечението по кредитите. Най-малко веднъж годишно се извършва проверка на изпълняваните икономически и социални изисквания от МСП, ползващи гаранции от „Национален гаранционен фонд“ ЕАД.

Структура за управление на рисковете в Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия;

Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск в т.ч. и по отделни сделки;

Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;

Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и Член на СД) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи.

Отдел Управление на риска - Разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност

Обхват и естество на системата за измерване и отчитане на риска

Банката и дъщерните ѝ дружества са създали ясно дефинирана организационна структура с подходящо разпределение на отговорностите между отделните управленски нива и независимост между структурите поемащи риск и тези, които извършват оценка и контрол на риска. Системата за измерване и отчитане на риска обхваща идентифициране, измерване, мониторинг и контрол на кредитния, ликвидния, пазарния и операционния риск и др. Системата обхваща всички процеси и оценява експозициите, които са отразени балансово, както и задбалансовите позиции, които са носители на риск и при определени условия могат да имат влияние върху приходите и разходите, както и върху размера на балансовите позиции на Групата.

Редуциране на риска

Склонността на Групата към поемане на риск се определя от капацитета на Групата, който зависи от размера и структурата на наличния капитал и способността за увеличаване на капитала. Основният инструмент, който Групата използва за редуциране на различните видове риск и ограничаването им до приемливи нива е системата от лимити. Освен това Групата възприема ниско ниво на експозиция към пазарен риск, която поддържа чрез ограничаване и контрол, докато разходите за това не превишат ползите от ниската степен на риск.

Структура и елементи на капиталовата база

Капиталовата база на Група Българска банка за развитие към 31.12.2013 г. е в размер на 655 490 хил. лв. и в сравнение с края на предходната година е с 15 134 хил. лв., или с 2,33% повече. Консолидираната капиталова база се състои от капитал от първи ред и капитал от втори ред.

Капиталова база		31.12.2013
Акционерен капитал		601 774
Общи резерви		54 609
Други резерви с общо предназначение		9 682
Общо капитал от първи ред		666 065
<i>Намаления</i>		
Дълготрайни нематериални активи		-522
Специфични провизии за кредитен риск		-
Оценъчни разлики, включени в капитала от Първи ред		-53
Общо капиталова база		665 490

Капиталът от първи ред включва внесен акционерен капитал, фонд „Резервен“ и други резерви с общо предназначение, с общ размер 666 065 хил. лв. Това са постоянните компоненти на капитала. След прилагане на намаленията (съгласно чл. 3, ал. 4), капиталът от първи ред е в размер на 665 490 хил. лв. Намаленията са формирани от сумата на нематериалните активи (основно закупени лицензи при въвеждането на нови процеси или програмни продукти), и от оценъчни разлики, включени в капитала от първи ред.

Капиталови изисквания

Вътрешен анализ на капитала

Основната цел на вътрешния анализ на капитала в Група Българска банка за развитие е поддържане на оптимална капиталова адекватност, т.е. поддържане на оптимално капиталово покритие на банковите рискове за осигуряване на стратегическите цели на Групата, при спазване на банковите регулации и приложимото законодателство.

Сложността и обхватът на извършвания вътрешен анализ на капитала е в съответствие с естеството, големината и сложността на дейността на Групата. Осъществяваният в Групата вътрешен анализ на капитала обхваща размера, вида (структурата му по елементи) и разпределението му за покриване на всички рискове, на които тя е, или може да бъде изложена в дейността си. Вътрешният анализ на капитала включва следните аспекти:

- Анализ на размера на необходимия капитал – количествена оценка на капиталовите изисквания по отделни рискове чрез прилагане на стрес-тестове, с оглед определяне размера на необходимия капитал при симулиране на критични сценарии.
- Анализ на вида (структурата) на необходимия капитал - текуща оценка през годината за изпълнението на поставените цели за преобладаващо участие на постоянния във времето капитал.
- Анализ на разпределението на необходимия капитал - периодична оценка на изпълнението на стратегията на Групата за поддържане на относително ниски равнища на кредитен, пазарен, операционен и ликвиден риск и анализ на динамиката при разпределението на капитала по видове рискове.

Капиталови изисквания за кредитен риск

При изчисляване на капиталовите изисквания за кредитен риск Група Българска банка за развитие използва стандартизиран подход. Капиталовите изисквания за кредитен риск покриват кредитния риск и риск от разсейване в банков портфейл и риск от контрагента за цялостната дейност. Банката не поддържа търговски портфейл и не изчислява капиталови изисквания за позициите в търговски портфейл по отношение на пазарния риск. Участват балансовите активи, приравнените задбалансови позиции и извън борсовите дериватни инструменти. Капиталовото изискване за кредитен риск по стандартизиран подход е 8%. Съгласно националната дискреция (чл. 7 на Наредба 8), капиталовите изисквания за банките в България са завишени с 50% и се изчисляват за 12% капиталова адекватност.

В таблицата по-долу са представени капиталовите изисквания за кредитен риск по класове експозиции.

Капиталови изисквания за кредитен риск към 31.12.2013 г.

	Рисково претеглени активи	Капиталови изисквания		Структура
		хил.лв.		
		За 8% КА	За 12% КА	
Институции	498 069	39 846	59 768	44.25%
Предприятия	336 477	26 918	40 377	29.90%
Експозиции, обезпечени с недвижимо имущество	191 650	15 332	22 998	17.03%
Централни правителства и централни банки	51 054	4 084	6 126	4.54%
Други позиции	29 788	2 383	3 575	2.65%
Експозиции на дребно	9 677	774	1 161	0.86%
Просрочени позиции	6 134	491	736	0.55%
Регионални и местни органи на властта	1 458	117	175	0.13%
Международни банки за развитие	939	75	113	0.08%
Административни органи и сдружения с нестопанска цел	233	19	28	0.02%
Общо	1 125 479	90 039	135 057	100.00%

Група Българска банка за развитие обслужва основно корпоративни клиенти и кредитни институции, затова капиталовите изисквания за тях са най-големи: за клас експозиции „Институции“ са с най-голям относителен дял – 44,25%, следва клас „Предприятия“ с 29,90%, „Експозиции обезпечени с недвижимо имущество“ – 17,03%, клас „Централни правителства и централни банки“ – 4,54%, клас „Други позиции“ с 2,65%, клас „Експозиции на дребно“ с 0,86%, клас „Просрочени позиции“ с 0,55 % и клас „Регионални и местни органи на властта “ с 0,13%. Класовете „Административни органи и сдружения с нестопанска цел“ и „Международни банки за развитие“ заемат несъществен дял (0,02% и 0,08%) от общата сума капиталови изисквания за кредитен риск.

Пазарният риск е рискът от понасяне на загуби в резултат на неблагоприятно движение в пазарните цени на дълговите и капиталовите инструменти от търговския портфейл и на валутните и стокови инструменти от банков и търговски портфейли.

Към 31.12.2013 г. Група Българска банка за развитие няма изчислени капиталови изисквания за пазарен риск. Банката прилага стратегия за минимизирането му чрез използване на относително несложни финансови инструменти и не поддържа на дневни позиции в Търговски портфейл. Откритата валутна позиция на Банката се управлява ефективно и през отчетната година, съгласно условията на чл. 292, ал. 1 от наредбата, Група Българска банка за развитие е изчислила че няма капиталово изискване за валутен риск към 31.12.2013 г.

Група Българска банка за развитие няма позиции в стоки и стокови деривати.

Капиталови изисквания за операционен риск

Група Българска банка за развитие изчислява капиталово изискване за операционен риск по метода на Базисния индикатор. При този подход капиталовото изискване се определя чрез умножение на средногодишния брутен доход на Банката от последните три финансови години по коефициент 0.15.

Капиталовото изискване за операционен риск за 2013 г. е 9 899 хил. лв.

Експозиция към кредитен риск от контрагента

Доколкото основната част от сделките, които са обект на третиране като кредитен риск от контрагента се сключват с други местни и чуждестранни банки, идентифицирането, измерването, мониторингът и контролът на тези експозиции е регламентиран във вътрешнобанковата нормативна уредба.

При управлението на контрагентния риск Банката отчита следните източници на риск:

- Риск от неизпълнение (Default risk), вкл. държавен риск и риск от неизпълнение на контрагента;
- Риск от концентрация (Concentration risk);
- Сетълмент риск (Settlement risk).

Методиката за анализ обхваща количествени и качествени групи фактори, определящи интегрална оценка на риска от неизпълнение и характеризиращи миналото и текущото състояние на банките-контрагенти, техния потенциал и перспективите за развитие, както и влиянието на външната среда и пазарната конюнктура върху степента на риска. Тези групи фактори са обобщени като:

1. Капиталова адекватност
2. Качество на активите
3. Възвръщаемост
4. Ликвидност и финансиране
5. Собственост и външна среда
6. Капиталова подкрепа

Обемът на анализа зависи от редица фактори като: размер, срок и вид на кредитната линия / кредита, натрупан опит при предишни контакти на Групата (вкл. и на други банки и институции) с банката-контрагент, резултатите от нейната дейност, наличието на достатъчно и бързоликвидно обезпечение и др.

Степента на риска, който Групата е готова да поеме, се определя във всеки конкретен случай съобразно кредитната ѝ политика и съобразно спецификите на кредитната линия, по която ще се явява посредник съответната банка. При оценка на кредитоспособността на всеки кандидат за посредник трябва да се анализира възможно най-широката и представителна информация, свързана с цялостното му състояние. Там, където съществуват специфични особености, следва те да се отчитат чрез вариативност на относителното тегло на отделните рискови компоненти.

Експозиция към кредитен риск и риск от разсейване

Съгласно счетоводната политика на Групата финансовият актив е обезценен, ако отчетната му стойност е по-голяма от очакваната възстановима стойност.

При изчисляване на капиталовите изисквания за кредитен риск Група Българска банка за развитие използва стандартизиран подход. За редуциране на кредитния риск се прилага опростен подход чрез техника за заместване на експозициите (обезпечена защита чрез бързоликвидни активи или гаранции). Група Българска банка за развитие не прилага разширения подход и не изчислява корекции за променливост в стойността на експозициите и провизиите.

Общата сума на експозициите (преди отчитане на ефектите от редуциране на кредитния риск) към 31.12.2012 г. 1 871 699 е хил. лв., а средният размер за годината е 1 886 530 хил. лв. В таблицата по-долу е показано разпределението на експозициите по класове.

	Балансови позиции	Задбалансови	Деривати	Общо	хил. лева		
					Структура %	Среден размер 2013	Структура %
				31.12.2013			
Институции	918 280	-	1 124	919 404	45.91%	976 930	50.63%
Предприятия	246 587	192 507	1 694	440 788	22.01%	435 883	22.59%
Вземания или условни вземания от централни правителства или централни банки	381 775	-	-	381 775	19.06%	255 158	13.22%
Експозиции, обезпечени с недвижимо имущество	194 365	3 280	-	197 645	9.87%	196 117	10.16%
Други позиции	29 927	-	-	29 927	1.49%	30 775	1.59%
Регионални и местни органи на властта	7 288	-	-	7 288	0.36%	13 440	0.70%
Експозиции на дребно	11 772	1 131	-	12 903	0.64%	10 844	0.56%
Международни банки за развитие	1 765	4 694	-	6 459	0.32%	6 459	0.33%
Просрочени позиции	6 134	-	-	6 134	0.31%	3 591	0.19%
Административни органи и сдружения с нестопанска цел	233	-	-	233	0.01%	344	0.02%
Общо	1 798 126	201 612	2 818	2 002 556	100.00%	1 929 541	100.00%

Балансовите позиции включват всички активи на Групата (нето, след приспадане на специфичните провизии за загуби от обезценка), с изключение на сумите отразени като намаления на Капиталовата база. Задбалансовите експозиции са съставени от неуسوени суми по разрешени кредити и издадени банкови гаранции.

Географско разпределение

Група Българска банка за развитие няма подразделения извън страната и дейността ѝ основно е на българския пазар. В края на годината 82.42% от активите на Групата са инвестирани в България, 17.58% в страни от Европа и останал свят (основно Германия, Великобритания, Франция, Австрия, Хърватска, Румъния, Русия и САЩ). Инвестициите извън страната са формирани от вземания от кредитни институции (ностро сметки, депозити, репо сделки, документарни операции), корпоративни облигации на кредитни институции, ДЦК и капиталови инвестиции в ЕИФ.

Разпределение по отрасли

В таблицата по-долу са представени балансовите експозиции по амортизирана стойност, разпределени по класове експозиции и отрасли на националната икономика. Балансовите експозиции включват вземания, предоставени кредити (вкл. финансов лизинг).

Вземания или условни вземания по отрасли към 31.12.2013 г.

<i>Сектори</i>	2013	Отн. Дял
	хил.лв.	%
Финансови услуги	911 556	60.92
Промисленост	224 812	15.02
Транспорт	84 994	5.68
Търговия	73 007	4.88
Строителство	67 162	4.49
Туристически услуги	28 855	1.93
Събиране и обезвреждане на отпадъци	28 738	1.92
Операции с недвижими имоти	21 492	1.44
Селско стопанство	15 367	1.03
Други отрасли	40 325	2.69
	1 496 308	100

С най-голям относителен дял са експозициите за отрасъл „Финансови услуги“ – 60,92% и „Промисленост“ – 15,02%, с дял от 5,68% е отрасъл „Транспорт“. Експозициите от останалите отрасли са с относителен дял под 5%.

Обезценени експозиции

Групата има въведени вътрешни правила за оценка на риска на всеки контрагент. Оценката се извършва на база на методология, обхващаща текуща финансова информация, изпълнението на инвестиционните проекти и целевото използване на средствата, начина на обслужване на експозициите и информация за състоянието на приетите обезпечения. Кредитите и вземанията се класифицират в четири рискови групи в зависимост от резултатите от оценката. Приетите класификационни групи са както следва: „редовни“, „под наблюдение“, „необслужвани“ и „загуба“. Класификацията на рисковите експозиции е в компетенциите на Кредитния комитет и се извършва ежемесечно. Текущо се следи изпълнението на инвестиционните проекти и респективно усвояването на кредитите. На периодичен принцип, но не по-малко от веднъж в годината се извършва преглед и преоценка на предоставените обезпечения, които се одобряват от Кредитния комитет. Всички решения на Кредитния комитет подлежат на отчитане пред Управителния съвет на банката.

Структурата на финансовите активи на групата съгласно рисковите класификационни групи е следната:

<i>В хиляди лева</i>	Редовни	Под наблюдение	Нередовни	Загуба	Общо
Към 31.12.2013 г.					
Вземания от банки	911 206	-	-	-	911 206
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	372 286	16 904	27 809	46 055	463 054
Търговски кредити	51 534	12 475	9 701	26 751	100 461
Селскостопански кредити	-	-	-	2 000	2 000
Потребителски кредити	1 025	-	-	-	1 025
Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1 755	-	-	-	-
Финансов лизинг	2 315	46	11	308	2 680
Други кредити и вземания	10 655	409	491	2 572	14 127
	1 350 776	29 834	38 012	77 686	1 496 308

Движение на коректива за обезценки и несъбираемост на кредитите:

В хиляди лева	2013		Общо
	Индивидуално обезценени	Колективно обезценени	
На 1 януари	84,969	11,317	96,286
Нетно изменение за годината	36,001	(1,326)	34,675
Отписани за сметка на обезценки	(6,908)	-	(6,908)
Към 31 декември	114,062	9,991	124,053

Общата обезценка (специфични провизии за загуби от обезценка) на рисковите експозиции на Групата е в размер на 124 053 хил. лв. От тях 9 991 хил.лв. е за редовни кредитни експозиции, с цел допълнителна защита и покриване на съществуващи рискове и загуби, които не могат да бъдат конкретно определени за всяка отделна експозиция. Специфичните провизии за загуби от обезценка за редовните кредитни експозиции се заделят за обособени портфейли по признака отрасъл, на база исторически опит. Останалата част от заделените специфични провизии е за класифицираните кредити извън група „редовни“ и е в размер на 114 062 хил. лв.

Обезценените експозиции на Групата изцяло са формирани от предоставени кредити на клиенти в страната.

Информация за признати АВКО и АЕЗ при прилагане на стандартизиран подход за кредитен риск

При изготвяне на отчета по Наредба № 8 Дружеството-майка - Българска банка за развитие АД използва последователно кредитните оценки на Агенция за външна кредитна оценка (АВКО) Standard & Poor's и при липса на оценка от тази АВКО, използва оценки на Moody's, или на Fitch's.

Оценки на АВКО се използват при клас експозиции Вземания или условни вземания от институции. В таблицата по-долу са представени експозициите на Банката към контрагенти (кредитни институции), за които има присъдено кредитно качество от призната АВКО.

Степен на кредитно качество	хил.лв.	
	Балансова стойност на експозициите	Претеглена стойност на експозициите
1	-	-
2	149 417	38 984
3	357 557	133 352
4	237 320	199 754
5	123 258	96 973
6	-	-
Общо	867 552	469 063

В зависимост от кредитното качество на контрагентите и остатъчният срок до падежа на експозициите, се определя рисковото претеглената стойност, която участва при определяне на капиталовите изисквания за кредитен риск.

Вътрешни модели за пазарен риск

Група Българска банка за развитие не използва вътрешни модели за пазарен риск.

Експозиция към операционен риск

При изчисляване на капиталовите изисквания за операционен риск Група Българска банка за развитие използва Подхода на базисния индикатор.

Капиталови инструменти в банковия портфейл

Притежаваните от Група Българска банка за развитие капиталови инструменти са в размер на 2 021 хил. лв. и са с несъществен дял (0,11%) в сумата на активите на Групата. Те не оказват съществено влияние върху дейността и резултатите на Групата.

Лихвен риск в банковия портфейл

Естество на лихвения риск, основни предположения и честота на измерването на лихвения риск

Съгласно чл. 336, ал.4 от Наредба №8 на БНБ равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2013 г.

Колебливост на дохода при прилагане на лихвени шокове

Съгласно чл. 336, ал.4 от Наредба №8 на БНБ равностойно оповестяване е направено в годишния консолидиран финансов отчет за 2013 г.

Секюритизация

В своята дейност Групата Българска банка за развитие не прилага секюритизация.

Техники за редуциране на кредитен риск

С цел по-голяма сигурност и минимизиране на кредитния риск, Групата предоставя обезпечени кредити на своите клиенти, като спазва принципа на достатъчност и ликвидност на обезпеченията. Приетите обезпечения се завеждат по пазарна стойност, като оценката на дълготрайните активи се извършва от лицензиран оценител. Приетите като обезпечение движими и недвижими вещи и имоти задължително се застраховат. Периодично се анализират приетите обезпечения от гледна точка на евентуални изменения в стойността им и при констатирана промяна, с която се нарушава изискването за достатъчност на обезпечението, Групата изисква допълването му в определен срок. Групата приема следните основни видове обезпечения:

- Всички недвижими имоти и вещни права върху тях - чрез учредяване на законова или договорна ипотека;
- Предприятия и дялове - чрез учредяване на особен залог на предприятие, или дял от търговско дружество (ООД, АД);
- Краткотрайни и дълготрайни материални активи - чрез учредяване на реален или особен залог;
- Ценни книги - чрез учредяване на реален или особен залог;
- Парични вземания по банкови сметки - чрез учредяване на реален или особен залог;
- благородни метали, злато, бижута, произведения на изкуството, скъпоценни камъни - чрез учредяване на реален залог;
- Поръчителство и гаранции - чрез сключване на договор за поръчителство и приемане на банкови гаранции;

- Застрахователни полици.

В процеса на редуциране на кредитния риск за целите на отчета по Наредба 8, Група Българска банка за развитие използва само част от изброените по-горе обезпечения. Обезпечената защита се осигурява от активи, които са достатъчно ликвидни и имат сравнително непроменлива във времето стойност.

Обезпеченията, които Групата използва за редуциране на кредитния риск са финансови обезпечения (блокирани парични средства и заложи ДЦК на българското правителство), защита с гаранции и жилищни ипотечи, които отговарят на изискванията на чл. 39, ал.2 на Наредба 8. При признаване на финансовите обезпечения за редуциране на кредитния риск, Групата следи за изпълнението на условията за ниска корелация, правна сигурност и оперативните изисквания.

Обезпечения, използвани за редуциране на кредитния риск - към 31.12.2013 г.

	Финансови обезпечения		Защита с гаранции	Обезпечение жилищен имот
	Блокирани парични средства	Заложени ДЦК (по пазарна стойност)		

хил. лева

По класове експозиции - балансова и задбалансова част

Централни правителства и Централни банки	-	-	-	-
Институции	-	52 354	-	-
Предприятия	1 434	-	-	-
На дребно	-	-	-	-
Обезпечени с недвижим имот	-	-	-	20 472
Общо	1 434	52 354	-	20 472

При редуциране на кредитния риск Група Българска банка за развитие не използва балансово и задбалансово нетиране и кредитни деривати.

Политика и практика за възнагражденията

Информация относно процеса на взимане на решения, използван при политиката за възнагражденията, състава и отговорностите на комитета по възнагражденията.

Политиката за формиране на възнагражденията е разработена на основание Наредба 4 на БНБ за изискванията към възнагражденията в банките и е приета от Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ АД.

Органите, които взимат участие в процеса на одобряването и контрола на политиката за възнагражденията са:

- Надзорният съвет;
- Комитетът за възнагражденията;
- Звената с контролни функции.

Надзорният съвет взема решения за определяне на променливите възнагражденията на членовете на УС на банката и на ръководителя на управление „Вътрешен одит на групата“. Решения за определяне на променливите възнагражденията на всички останали лица се взимат от УС на банката.

Надзорният съвет отговаря за одобрението и поддържането на политиката за възнаграждения на банката и следи за нейното прилагане. Също така одобрява последващи промени в политиката за възнагражденията и наблюдава и анализира техните ефекти.

Основно задължение на Надзорния съвет е да гарантира, че политиката за възнагражденията на банката насърчава разумното и ефективно управление на риска, не стимулира прекомерното поемане на риск и не ограничава банката да изгражда и поддържа стабилна капиталова база.

Комитетът за възнагражденията се съставя по начин, който да осигурява възможност за вземане на компетентни и независими решения по отношение на политиките и практиките за възнагражденията.

Членовете на Комитета за възнагражденията в ББР АД са:

- Председателят на Надзорния съвет;
- Член на Надзорния съвет;
- Началникът на управление „Финанси“.

Комитетът по възнагражденията изпълнява следните основни функции:

- Отговаря за изготвянето на препоръки към Надзорния съвет за възнагражденията на членовете на УС на банката и на ръководителят на управление „Вътрешен одит“;
- Отговаря за изготвянето на препоръки към УС за възнагражденията на всички останали лица, администратори по смисъла на Наредба 4 на БНБ;
- Подпомага Надзорния съвет при разработване на цялостната политика за възнагражденията на банката;
- Има достъп до независими становища, изработени от вътрешни и външни лица, по отношение на дейността и докладваната информация от и към висшия ръководен персонал;
- Съдейства на Надзорния съвет при контрола върху структурата на системата за възнаграждения и нейното управление;
- Обръща специално внимание на оценката на използваните механизми за осигуряване на правилно отчитане в системата за възнаграждения на всички видове риск, ликвидност и нива на капитала, както и че цялостната политика за възнаграждения е в съответствие с дългосрочното стабилно и разумно управление на банката;
- Прави сценарийни анализи и извършва бек-тестове, за оценка на влиянието на бъдещи външни и вътрешни събития върху системата за възнаграждения;
- Комитетът за възнагражденията отговаря за контрола върху извършването на основния и независим преглед на политиките и практиките за възнагражденията;
- Има достъп до всички данни и информация, свързани с процеса на вземане на решения от страна на Надзорния съвет, засягащи изграждането и прилагането на системата за възнаграждения;
- Има неограничен достъп до цялата информация и данни на функцията по управление на риска и контролните функции;
- Осигурява подходящо участие на управленията „Вътрешен одит на групата“ и „Риск и регулативен контрол“.
- При поискване, предоставя адекватна информация за извършените дейности на Надзорния съвет и ОСА.

Информация относно връзката между възнаграждението и резултатите от дейността

- Възнагражденията се формират в съответствие с надеждното и ефективно управление на риска. Политиката не насърчава прекомерното поемане на риск от страна на съответните служители;
- Формирането на възнагражденията трябва да отговаря на бизнес стратегията, целите, ценностите и дългосрочните интереси на Банката.

Основни структурни характеристики на системата за възнаграждения, информация относно критериите, на базата на които се определя правото за придобиване на акции, опции и променливи възнаграждения. Основни параметри и обосновка на схемите за променливо възнаграждение и други материални стимули.

Възнагражденията се формират от два компонента:

Постоянен (не се влияе от резултатите и поетия риск) – определя се на база на позицията, която заема съответния служител и отговорностите които поема. Постоянното възнаграждение се състои от заплата и други плащания, предоставени по преценка на банката, независещи от постигнатите ѝ финансови резултати и несъздаващи стимули за поемане на риск;

Променлив (базиран на постигнати резултати) – определя се в съответствие с доброто представяне на служителя като има за цел да го мотивира при изпълнението на бъдещи задачи, като се спазват следните изисквания:

Осигурява се достатъчност на основното (постоянно) заплащане;

Определя се достатъчно дълъг период на задържане на променливото възнаграждение;

Осигурява се баланс между стимулите и дългосрочните интереси на банката, като се цели възнаграждаване на персонала за резултатите, постигнати в дългосрочен план.

Банката определя 40% максимално процентно съотношение на променливото възнаграждение спрямо общото възнаграждение.

Не се допуска изплащането на обезщетения от типа „златен парашут“, осигуряващи големи плащания на служители, чиито правоотношения се прекратяват, без да бъде отчетено нивото на риск и резултатите от дейността на съответните служители.

Подобни плащания следва да отразяват резултатите, постигнати в дългосрочен план на съответните лица и да не възнаграждават неуспех.

Общият размер на променливите възнаграждения на ниво банка се формира на база прилагане на количествени (финансови) критерии. Общият размер на променливите възнаграждения се определя, съгласно решение на УС на банката, като процент от RORAC или EVA, определен за всяка финансова година, след приемане на отчета за дейността на банката от Общото събрание на акционерите.

При всички положения променливо възнаграждение не се разпределя при положение, че банката декларира отрицателен финансов резултат за съответната година.

Количествени (финансови) критерии - критерии за оценка на резултатите от дейността, обхващащи риска и включващи корекция за риск и измерител за икономическата ефективност, които банката използва са:

Възвращаемост на рисковия капитал (RORAC), който се определя като съотношение между оперативния финансов резултат (EBTDA) и размера на алокирания рисков капитал (VaR) за покриване на рисковете в дейността на банката, който включва и допълнителното капиталово изискване определено в рамките на процеса по вътрешен анализ на адекватността на капитала (BAAK) съгласно Наредба №8 на БНБ.

Икономическа доходност (EVA), която се определя като разлика между оперативния финансов резултат (EBTDA) и средно-претеглената цена на собствения и заемния капитал на банката (WACC).

Качествени (нефинансови) критерии – използват се за оценка (атестация) за работата на отделните служители. Такива са постигането на целите на съответното звено, удовлетвореност на клиентите, придържане към Правилата и процедурите за кредитна дейност на ББР АД, спазване на вътрешни и външни правила, ръководни и управленски качества, работа в екип, творчество, мотивация и сътрудничество с другите структурни звена и с контролните функции.

Обобщена количествена информация относно възнагражденията на лицата по чл. 2, т. 1, 2 и 4 от Наредба № 4 на БНБ от 2010 г. за изискванията към възнагражденията в банките:

Банката е приела списък на категорията персонал, за който са приложими разпоредбите на Наредба № 4 на БНБ от 2010 г. за изискванията към възнагражденията в банките. Освен висшия ръководен персонал

(членове на НС и УС), този списък включва и всички началници на управления и самостоятелни отдели в банката.

- размер на годишните възнаграждения, разделени на постоянни и променливи възнаграждения, и брой на получателите им;

Брой служители	Постоянни възнаграждения	Променливи възнаграждения	Общо възнаграждения
76	3,350 хил.лв	-	3,350 хил.лв.

- размер и вид на променливите възнаграждения, разделени на парични средства, акции, свързани с акции инструменти и др. - **няма такива.**
- размер на разсрочените възнаграждения, разделени на вече получени/придобити и такива, които предстои да бъдат получени/придобити- **няма такива.**
- размер на частта от определените годишни разсрочени възнаграждения, получена/придобита след отчитане на риска- **няма такива.**
- размер на плащанията при наемане и прекратяване на договори, извършени през отчетната година, и брой на получателите на такива плащания - **няма такива.**
- размер на плащанията при прекратяване на договори, определени за отчетната година, брой на получателите и най-високият индивидуален размер: **69 хил.лв. на 22 служители, на-висок размер 16 хил. лв.**